

NAŠ DOM

List slovenske družine

Izhaja prvega vsakega meseca.

Velja na leto 20 din; posamezna številka 2 din.

Čekovnega računa številka 13.577 (»Naš dom«, Upravništvo Maribor).

Naslov: Uredništvo »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5.

Uprava »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5.

Urednikova pošta

Št. Rupert: Kdo nam »Martince« riše, tega vam ne smem izdati. Le toliko lahko povem: Je mlad, nadarjen gospod v Mariboru. — Ljutomer: Kako daljšo povest bi radi Huda suša je pri naših pisateljih in je prav težko dobiti kaj primernege. Pa bo še vse. — Peter M.: Brez skrbi! Na koledar »Našega doma« se smete zanesti. — Savinjecan: Črtico o »flosarjih« le pošljite in še kaj fotografij zraven! — Prevaljčan: Nič se ne oglasite. Kar korajžno še primite za pero! — Medgorški: Ko vas ta številka dobi, pišite! — Vsem: Ni, da bi moralo biti vse natisnjeno. Če prvič ni, zna priti drugič.

Črkovnica (France iz Središča)

t a s m j o a s u
a j u n a k l n h
p d ž o o r o a p
n p i o r š h i m

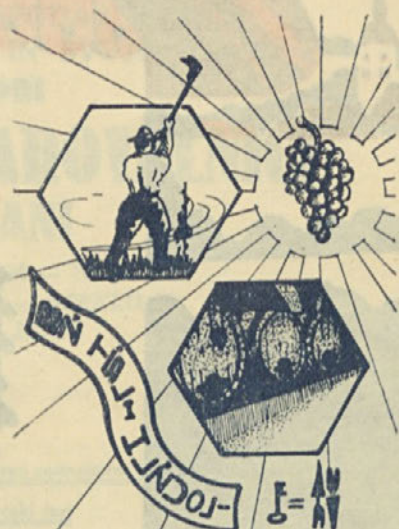
Npravilen račun (J. Novak)

21	05	61	81	51	06	22	02
61	08	01	08	01	12	06	71
06	51	01	05	31	61	08	01

Kraljeva pot (Castor in Polux)

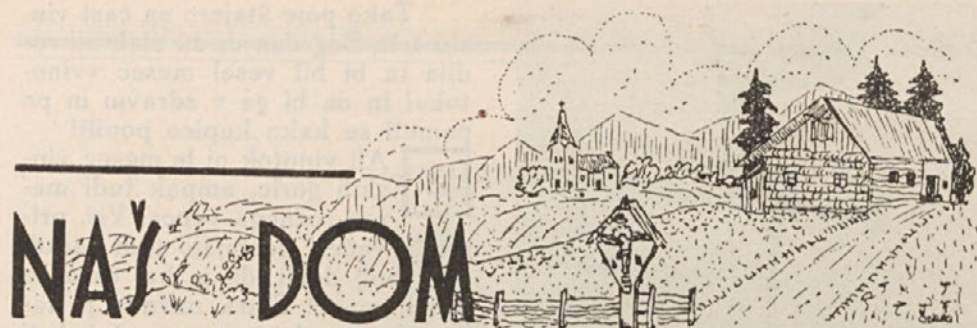
V	P	E	R	N	N	F
E	BS	RE	NO	IZ	IR	A
E	NE	II	KZ	NV	AS	F
I	SL	NR	KE	RR	ER	T
E	DA	GD	AE	ČČ	PV	A

Ze čriček prepeva... (Boris Kr., Maribor)

(Nadaljevanje na 3. strani ovitka)

NAŠ DOM

Oktober 1937

Petek	1	Remigij
Sobota	2	Angeli varuhi
Nedelja	3	Roženvenska
Pondeljek	4	Frančišek Asiški
Torek	5	Placid
Sreda	6	Brunon
Četrtek	7	Kralj. rož. venca
Petek	8	Brigita
Sobota	9	Dionizij
Nedelja	10	Frančišek Borgia
Pondeljek	11	Mati božja
Torek	12	Maksimilijan
Sreda	13	Edvard
Četrtek	14	Kalist
Petek	15	Terezija
Sobota	16	Gal
Nedelja	17	Žegnanjska
Pondeljek	18	Luka
Torek	19	Etbin
Sreda	20	Vital
Četrtek	21	Uršula
Petek	22	Kordula
Sobota	23	Klotilda
Nedelja	24	Misijonska
Pondeljek	25	Krispin
Torek	26	Bonaventura
Sreda	27	Antonija
Četrtek	28	Simon in Juda
Petek	29	Ida
Sobota	30	Alfonz
Nedelja	31	Kristus Kralj

»Dober večer — Bog daj!« tako vam želim oktobrski kolednik. Saj dnevi so postali že kratki in večeri vedno daljši. Pa seveda s kurami zdaj še ne utegnute leč. Pika-poka-pika-poka-pika-pok, tako odmeva z gumna; klopotci klepečejo svojo modro pesem; pridne roke pa slačijo turščico in jo vežejo v pare.

Je ptička priletela
z dežele štajerske,
mi lepo je zapela
od vinske trtice.

Prelepa vinska trta,
sam Bog te je usadil
in Jezus v evangelju
je tebe počastil.

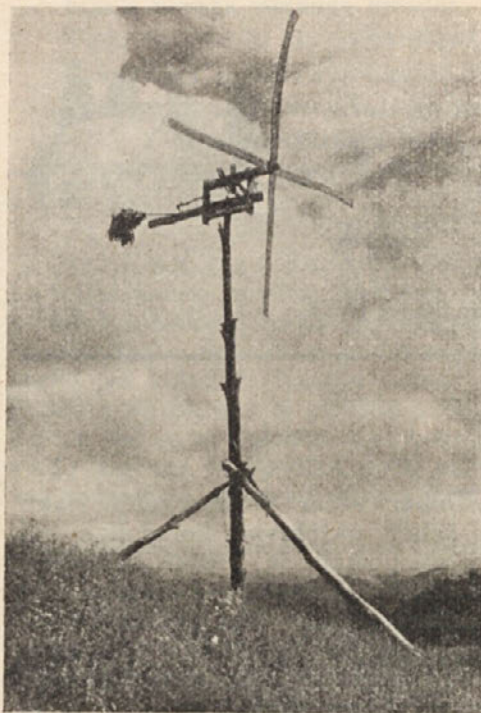
Jo kmetič obdeluje,
v vinograd zasadi,
kamor sam Jezus kliče
na delo vse ljudi.

Prežlahtna vinska trta
pa grozdja obrodi
in z grozdja vince teče
za Jezusovo kri.

Rumeno sladko vince,
naj vsaki te časti,
nobena sveta maša
brez tebe brana ni.

Nobeno ženitovanje
brez vina ne mini
in Jezus v Galileji
iz vode ga stori.

Prijatli, pijmo vince,
zahvalimo Boga,
Očeta pa prosimo,
da nam požegna ga!

Tako poje Stajerc na čast vinski trti. Bog daj, da bi žlahtno rodila in bi bil vesel mesec »vino tok«! In da bi ga v zdravju in po pameti še kako kupico popili!

3 Ali vinotok ni le mesec vinskih gor, ampak tudi mesec rožnega venca. Viš, prijatelj, večeri postajajo tudi zaradi tega bolj dolgi, da je kaj časa za rožni venec! Stara navada je taka, da se družina o večni luči zbere in povečerja, potem pa rožni venec sem iz kota in na kolena, stari in mladi! Po rožnem vencu pa nikar ko mrčniki na vas, kajti noč ima svojo moč!

17 Tretja nedelja je žegnanjska; to je praznik domače cerkve. Je živela nekje neka ženkica, ta vam je bila več ko pol dneva v cerkvi. Nekoč ji je dejal sosed, da ji mora biti vendar dolg čas. »Dolg čas?« je vprašala v zadregi pa strumno odgovorila:

»Nak, dolg čas pa ne! Najljubše, kar imam, imam v cerkvi. Tam je Bog, in kjer je Bog, tam je še Mati božja; s tema dvema se imam pa toliko pomeniti, da nikoli ne pridem do kraja. In tudi navadim se že na cerkev; saj nikjer na zemlji ne bom tako dolgo, kakor tam na pokopališču pri cerkvi — prav do sodnega dne bom tam. Kjer pa je človek doma, tam okoli najrajši hodi.«

Tako podobno je rekel tudi neki pohorski kočar, ko je grozilo, da pogori cerkev: »Rajši vidim, da moja bajta zgori.« — »Kako to?« — »Kako?! Saj je cerkev stokrat več vredna kakor moja podrtija. In cerkev je moja, ne le župnikova ali županova ali Dvornikova. Kar sem v življenju najlepšega videl in kar sem najlepšega slišal, je bilo v cerkvi. Ko bi domače cerkve ne bilo več, nobenega veselja ne bi imel več.«

21 Še na sveto Uršulo ne pozabimo! Slovenci jo radi častimo. Še celo najvišjo cerkev, kar jih je v lavantinski škofiji, ima sv. Uršula; to je cerkev na Uršlji gori nad Slovenjim Gradcem, visoka blizu 1700 metrov. Kako drugačni so morali biti naši pradedje, da so nam vse lepe hribe kronali s cerkvami! Danes gradijo v planinah le — gostilne... So pač »romarji« tudi drugačne sorte. Saj so Uršljo goro tudi prekrstili ter ji pravijo »Urška gora«, ker pač ne hodijo gor sv. Uršulo častit, ampak — Urha klicat...

Vidíš, tako ti jih kolednik drobi za oktober na uho. »Klop-klop-klop-klop!« klepeče klopotec, cepci zamolklo udarjajo, turščica hrušči, zvon binglja iz lin, jagode na rožnem vencu rožljajo...

Dober večer, družina! Bog vam ga daj!

*Kljub hišnim opravkom -
vedno lepo negovani lasje!*

KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za plavolaske, ne vsebuje alkalija. Daje lasem čudovit sijaj.

BRUNETAFLO

Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalija, daje lasem čudovit sijaj.

Za može je samo ob sebi umevno, da bi morale biti žene - kljub hišnim opravkom, prahu in kuhinjski sopari - vedno lepo počesane. Vse žene naj bi si zapomnile: ako hočete biti lepo in dobro počesane, morate negovati svoje lase.

ELIDA SHAMPOO

V oblasti sovražnikovi

Za obletnico koroškega plebiscita

Stara zgodba pripoveduje: Neki mož je šel s tovarišem v gozd, da posekata drevo. Pri prvem udarcu se nenadoma pojavi pred njima pošastna kača z dvema glavama. Žival se zažene proti možu in ga hoče požreti. S silnim udarcem ji odseka eno glavo. Pa o gorje! Hkrati mu pade

Ustoličenje. Ko je živel na Koroškem še po vsej deželi slovenski rod, so si Slovenci po svojih starodavnih zakonih ustoličevali svoje vladarje na Knežjem kamnu pod Krnskimi gradom. Na sliki vidimo Knežji kamen, na tem sedi zastopnik slovenskega naroda, s katerim se pogaja knez za vladarsko pravico. Zadnje ustoličenje se je vršilo leta 1414.

sekira iz roke in mož postane plen pošasti. Ta se ovije okrog njega in ga vleče v bližnjo votlino. Nesrečnež kliče na pomoč, a tovariš ga je prestrašen pustil na cedilu in se je spustil v beg. Nesrečni mož prosi pretresljivo, naj mu tovariš vsaj poda sekiro. Zaman. Strašen je moral biti konec nesrečnežev v globini votline! Ali ga je pošast zadavila? Ali ga je zastrepila ali pa je živega požrla? Ali ga je v strašnem objemu zadušila? Kdo ve.

Dne 10. oktobra obhajamo obletnico koroškega plebiscita. Bolj živo kakor kdaj se ob tej priliki spominjamo naših bratov na ozemlju od Brda do Pliberka. 15.000 slovenskih otrok je v tej deželi v objemu pošasti, v oblasti ponemčevalnega zmaja, ki tem našim otrokom hoče ugrabiti slovensko narodnost in slovensko govorico in jih hoče potujiti. Z vsakim dnem je ta dežela manj naša, z vsakim dnem postaja bolj nemška, z vsakim dnem gine slovenska duša iz tega ljudstva.

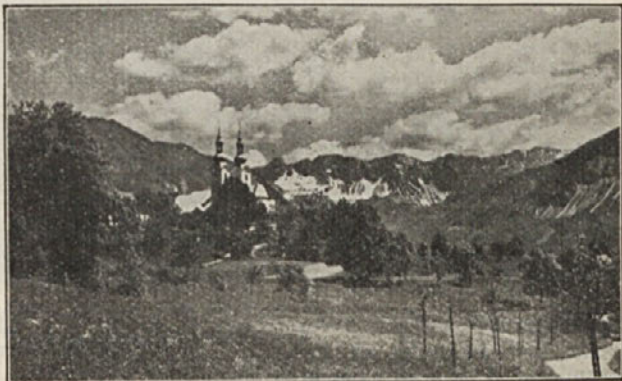
Naš narod na Koroškem je v oblasti brezobzirnega ponemčevalnega zmaja.

Naš narod na Koroškem se je obupno bojeval proti ponemčevalnemu zmaju, proti ponemčevalni šoli. Upeljali so jo malo pred letom 1870. Slovenske občine so protestirale. Oglejmo si za primero protest, ki ga je po-

Gospa sveta. Več ko tisoč let stoji ta božji hram na hribčku nad Gosposvetskim poljem. Bil je slovenski božji hram v tistih časih, ko se je tod okoli glasila samo slovenska beseda. Zdaj je utihnila, le grobovi so še slovenski...

slala deželnemu šolskemu svetu v Celovcu občina Sveče v Rožu, rojstna občina slavnih Einspielerjev! Oglejmo si zapisnik šolske občine Sveče z dne 24. okt. 1869! Zapisnik se glasi: »Predmet: Odgovor na odlok c. kr. dež. šolskega sveta, števil. 10 z dne 1. okt. 1869 zadevno vpeljave nemškega jezika v ljudsko šolo Sveče v Rožu. Sklep: Podpisani občinski odbor odločno protestira proti vpeljavi nemškega učnega jezika v našo šolo Sveče. Ker je tukaj čisto slovenska vas ter otroci ne razumejo niti besede nemškega jezika, odločno odklanjamo vsak poskus, vpeljati nemški učni jezik v našo šolo. Zato smo prisiljeni odločno postaviti se v bran zoper namero deželnega šolskega sveta. Zahtevamo odločno, da ostane pouk v naši šoli

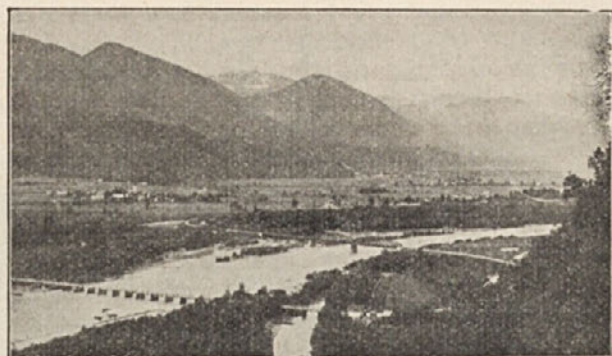
Žihpolje, slovenska vas južno od Celovca. V ozadju so Karavanke.

slovenski. Zaključeno in podpisano.« Slede podpisi župana, dveh občinskih svetovalcev in osmih občinskih odbornikov.

Podobne proteste so poslale v Celovec druge slovenske občine, med njimi tudi take, ki so zdaj že napol ponemčene, kakor: Vrata pri Celovcu, Vetrinj pri Celovcu, Breza in Poreče ob Vrbskem jezeru. Vse zastonj! V Celovcu se na noben protest niso ozirali, vsilili so Slovincem nemško šolo! Hoteli so Koroško ponemčiti!

Naš rod na Koroškem je bil okrog leta 1870. še zavedno slovenski. Bila je tedaj doba narodnih taborov. Dne 18. sept. 1870 se je zbralo v Žopračah v občini logovaški blizu

Vrbe ob Vrbskem jezeru 10.000 koroških Slovencev. Soglasno in navdušeno so zahtevali Zedinjeno Slovenijo. Proč s protinaravnimi deželnimi mejami, vse slovenske pokrajine naj tvorijo eno upravno in politično celoto. Taboru je predsedoval dr. Zarnik iz Ljubljane, prvi govor o zedinjenju vseh Slovencev v eno politično in upravno enoto je imel Matija Majar Ziljski.

Pogled na prelepi Rož. Široko se vali Drava med polji in travniki. Tu v Rožu so se rodili veliki koroški voditelji Janežič in Einspielerji. Tu se godi povest »Miklova Zala«.

Radiše, samotna koroška vasica, tri ure od Celovca oddaljena. Kdo bi dejal, da živi v tej vasici skrit slovenski pesnik, ki si zase ob tihih urah izliva misli in čustva v slovenske verze? Če ga doseže: prav lep domač mu pozdrav od rojakov!

Odkod taka sprememba v 50 letih? To je storila ponemčevalna šola! Zastrupila je naš rod na Koroškem z narodno brezbriznostjo in z nemškim mišljenjem.

Slovincem proti njihovi volji usiljena nemška šola je vzrok, da smo izgubili Koroško! Brez ponemčevalne šole bi Nemci pri plebiscitu 10. oktobra 1920 nikdar ne bili zmagali!

Dr. Seipel je nekoč zapisal, da je

bila nemška zmagà 10. okt. 1920 zmagà pameti in narave. Velika zmota! Bila je zmagà zločinske ponemčevalne šole! Razsežna občina Bela pri

Železni Kapli je imela pred plebiscitom samo eno šolo v Železni Kapli. Posebno šolo je imelo samo še Obirsko, ki tudi spada v občino Bela. Šolo na Obirskem je vodil tamošnji župnik. Radi oddaljenosti so otroci le malo mogli pohajati v šolo v Železno Kaplo. Ljudstvo je ostalo pristno in naravno, skoro nedotaknjeno od strupenega vpliva pomenčevalne šole. In posledica? Dne 10. okt. 1920 je slovensko kmetско ljudstvo v občini Bela kar strnjeno glasovalo za Jugoslavijo. Za Jugoslavijo je bilo tukaj oddanih nad 1000 glasov (1029), za Avstrijo samo 281.

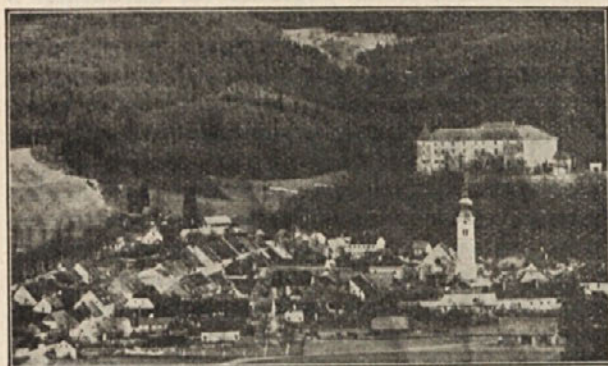

Velikovec, mestece na severnem bregu Drave. Tu je bilo središče slovenske Koroške po vojni do plebiscita.

Podobno gorska občina Sele nad Borovljami. O Selanih bi lahko rekli z Gregorčičem:

Tu narod biva še krepak,
tu narod biva poštenjak,
ki svet ga še okužil ni,
ki čas ga pomehkužil ni!

Selani, nezastrupljeni od nemške šole — imeli so slovensko šolo, samo dve ali tri so bile na celem ozemlju slovenske Koroške! — so kar korporativno glasovali za Jugoslavijo. V Selah je bilo oddanih 511 glasov za Jugoslavijo in samo 17 za Avstrijo. Bosa je ta, da je nemška zmagala 10. okt. 1920 zmagala pameti in narave! Nasprotno moremo govoriti o nepokvarjeni slovenski naravi pri onih 15.279 glasovalcih, ki so glasovali za Jugoslavijo.

Pliberk, mestece pod Peco. Nad mestecem vidiš grad grofa Turna, ki ima svojo graščino tudi v Guštanju, kjer stalno prebiva. Blizu Pliberka je vasica Dolinčiče; tam je doma ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Kaj bo s temi? Kaj bo z njihovimi otroki?

To je težko, hudo vprašanje. Ali če hočemo biti Slovenci narod, ne moremo brezbrizno gledati, da se nam tisoči in tisoči naše krvi izgubljajo.

Ali smo svoji narodni nalogi kos?!

„Čudež“ s šolsko zastavo

Predvojne narodnostne razmere v Dravski dolini

V predvojnih letih so bile narodnostne razmere v Dravski dolini za Slovence zelo težavne. Nemci in nemškutarji so pritiskali z denarjem in s ponemčevalnima organizacijama »Schulverein« in »Südmark«. Še le nekaj let pred svetovno vojno je bil slovenski živelj omenjene doline na Štajerskem toliko narodno zaveden, da je bil vsak korak nemštva po možnosti znatno oviran, če že ne povsem odbit.

Trgi v Dravski dolini: Sv. Lovrenc na Pohorju, Marenberg in Muta so bili naphani z nemškutarijo, katero je podžigal v zagrizenosti iz Nemčije se razširjajoči protestantizem z bojnim klicem: Proč od Rima!

Beseda o marenberškem g. dekanu

V takih razmerah je bil v predvojni dobi dolga leta marenberški dekan ter župnik g. Avguštin Hecl. Leta 1921. umrl gospod je bil majhne ter suhe postave, hudega pogleda, izredno dobrega srca in je živel z vsemi svojimi farani v najboljšem razmerju. Lahko rečem, da je bil g. dekan priljubljen ter spoštovan od obeh strani: slovenske in nemške.

Ker je bil iz stare šole, je rad nemško govoril. Nemška govorica mu je pri onih, kateri so ga poznali mimogrede, utisnjevala pečat nemškutarije, kar pa nikakor ni bilo res! Še enkrat priznalo: gospod je istinito rad čenčaril v nemščini, a se je znal in upal izredno neustrašeno postaviti, če je šlo za kako važnejšo slovensko zadevo ali pa zavrnitev tolikokrat krivičnih izbruhov ter napadov nemškutarije na poštene Slovence. Kakor je bil majhen ter neznamenit po zunanosti, če je pa udaril z nogo ob tla, porinil daleč naprej spodnjo ustnico, jezno pogledal ter zarentačil s hreščočim glasom: Do tod in nikakor dalje! je vsak še tako našopirjen verski in narodni uskok zaprl lape (usta) in utihnil, kakor bi se mu bil postavil po robu sam svetopisemski Goljat.

Odklonitev šolske zastave

Leta 1913 je prejelo marenberško nemštvo novo šolsko zastavo. Na eni strani je bila slika sv. Alojzija, patrona mladine, na drugi sv. Bonifacija, apostola Nemčije. Drogi zastave je bil prepleskan v izzivalnih frankfurterskih barvah. Pod sulico na vrhu sta bila privezana svilena traka v nemških barvah in z uvezenimi zlatimi črkami, katere so označevale, da je zastava darilo »Schulvereina« marenberški šoli.

V dva dela in v zaboj zloženo zastavo je prinesel šolski odbor v župnišče s prošnjo, naj jo g. dekan blagoslovi in ji odkaže častno mesto v župnijski cerkvi.

Tedaj 66 letni gospod si je darilo ponemčevalne organizacije dobro ogledal od vseh strani. Po ogledu je našobil usta, dvignil visoko košate obrvi in menil svečano in resno:

»Protí sv. Alojziju in Bonifaciju nimam ničesar. Kar pa binglja z vrha zastave in draži ter izziva z droga, ne spada ne v šolo in še manj v cerkev, v katero zahajajo po pretežni večini dobri in verni Slovenci. Dokler bom jaz župnik v Marenbergu, takih le hujskarij ne bom blagoslavljal in

tudi v cerkvi jim ne bo prostora! Zastavo lahko hranite kot spomin na dar od »Schulvereina« v kakem zasebnem kotu.«

Radi nepričakovane odločne zavrnitve so možakarji kar ostrmeli. Je trpelo nekaj časa, preden se je najveljavnejši med njimi opogumil ter pripomnil, da je odklonilna plat g. dekana Marenberžanom čisto tuja. Gospod naj bo pameten kot njihov stari prijatelj in naj stori brez pritiska od zgoraj samo to, kar je njegova dolžnost!

Raca na vodi! Kakor hitro sta bili izrečeni besedi: pritisk od zgoraj in dolžnost, je bušnila v starega rdečica. Zacepetal je z obema nogama, pokazal z desnico proti zastavi in odboru z gromkim:

»Ven skozi vrata! Ne prikažite se mi več s to frankfurtersko navlaklo, ker v župnišču in cerkvi sem jaz gospodar!«

Odposlanci so se spogledali kakor tigri, ki sta jih pogled in odločna beseda na mah ukrotila, in niti eden ni ugovarjal.

Šolski sluga je razložil brez povelja zastavo v dva dela, jo zmotal v ličen zaboj in je bil prvi v veži. Vzglede služabnika so posneli še odborniki... G. dekan je ostal sam v sobi. Vest mu je vpila pohvalno, da je nastopil pravilno kot katoliški duhovnik in sin slovenske matere!

Neblagoslovljena zastava pri procesiji na Telovo

Šolski odbor s slugom vred je ugnal g. dekan s par ostrimi stavki. Odborniki so koj razbobnali dekanovo zavrnitev po trgu. Z bliskavico je bilo vse, kar je spadalo med nemško ropotijo, proti poprej tolikanj ljubemu, na vse strani dobremu in pametnemu tehantu. Kar hitro je bil vržen med tržane bojni klic: Kaj tacega si ne smemo in ne moremo pustiti dopasti. Staremu bomo že pokazali, kaj je »Schulverein« in njegovo članstvo!

Prvotna in res ljuta razburjenost napram g. dekanu se je s časom vedno bolj razblinjala. Nekaj tednov pred Telovim je vsa trška nemškutarija svojega dušnega pastirja kakor nekoč z verskimi uskoki vred prijazno pozdravljala in ga vabila v svojo sredo. Ni padla več niti besedica, zakaj je napodil gospod šolski odbor z novo zastavo.

Priletni g. Hecl je dobro znal, da se skriva za navidezno prijaznostjo nemškutarstva zahrbtnost, za katero bo plačal tokrat on račun. Niti sanjalo se mu pa ni, da bi bili združeni nemškutarji in protestanti toliko drzni, kakor so bili resnično pri Telovi procesiji leta 1913.

Pred pričetkom procesije so se zbrali pri cerkvi do mala vsi tržani; le protestanti so prodajali zijala z oken. Prikorakala je šolska mladež v spremstvu celokupnega učiteljstva z neblagoslovljeno zastavo, ki je bila izzivalno darilo »Schulvereina«. Ob zastavonoši je stopal trški policaj.

Procesija se je običajno razvrstila ter krenila po trgu s šolsko zastavo, katera je kričala posmeh na g. župnika ter teptala verski čut vseh okoličanov na največjo in glasno slišno zabavo v sprevedu korakajoče nemškutarije ter verskih odpadnikov, kateri so se krohotali z oken višjih hiš.

Po končanem obhodu so se upali z zastavo do cerkvenih vrat, v sveetišče pa ne! Na Telovo zmagoviti dar »Schulvereina« je romal v šolo, kjer so ga zložili v zaboj in hranili v pisarni g. nadučitelja.

G. dekan je dobil, kar mu je šlo po prepričanju nemškutarije, ki je bila uverjena, da bo razljuteni gospod v nedeljo po prazniku Rešnjega Telesa rohnel s prižnice nad vsemi drzneži, kateri so pohodili v prah po-

smeha odklonitev zastave, podarjene od tedaj najsvetejše nemške organizacije, od — »Schulvereina«.

Rajni g. Hecl ni imel zastonj za krstnega patrona sv. Avgušтина. Koj je uganil, v kak bavnjav ga hoče zvbati trška nemškutarija. Popolnoma je prezrl skrajno izzivalni nastop pri vseh pridigah in tudi v osebnem občevanju.

Tržani so se mu smehljali brez glasnih opazk še precej dolgo in so mu privoščili poraz. Nikdo se ni drznil, da bi bil stopil pred njega in ga prosil ponovne blagoslovitve zastave in njene postavitve na častno mesto v župni cerkvi.

Za blagoslovitev pravilna sprememba zastave

V poletnem času l. 1914. je bila birma v marenberški dekaniji.

Za sprejem škofa je pisec teh doživljajev malodane za vse župnije v dekaniji na deske pisal v barvah napise za slavoloke. V zaposlenosti črkoslikarja sem se mudil nekaj dni tudi pri g. dekanu Heclu.

Gospod mi je zaupal med štirimi očmi, da ga tare ter gloda po njegovi starostni znotranjosti zadeva s šolsko zastavo, ki bo dosegla ob priliki sv. birme vrhunec nemškutarske drznosti.

Zaskrbljeni starček je zatrjeval, da je zvedel iz čisto zanesljivega vira, kako ga hočejo od luteranov nahujskani šolski možje osramotiti pred škofom. Izbrano je že odposlanstvo z županom na čelu, ki bo prosilo ob priliki sprejema vladike nadpastirja, naj jim blagoslovi pred običajno šolsko skušnjo v cerkvi novo zastavo.

Dekan je razlagal dalje, če bi pa poprej poučil škofa, kako izgleda zastava in da se skriva za nameravano blagoslovitvijo politično izzivanje ter uničenje dekanovega ugleda, ne bo niti enega tržana k sprejemu.

Rajni škof dr. M. Napotnik je dal zelo mnogo na to, če so ga sprejeli in pozdravili poleg duhovščine, cerkvenih ključarjev, šolske, fantovske ter deklishe mladine zastopniki občine, učiteljstvo ter predstavniki odličnejših moških organizacij. Ako bi slovesen sprejem doživel v Marenbergu polom, bi bilo za g. dekana joj!

Za slučaj, da se škofu ničesar ne pove o izzivalni opremi zastave, jo bo radi nepoznanja krajevnih razmer blagoslovil in to drugo bo za njega kot župnika in dekana hujši poraz ter udarec, kakor je bila Telova procesija z neblagoslovljeno zastavo.

Edini izhod iz zagate bi bil ta, če bi mi on preskrbel skrivaj zaboje s šolsko zastavo in naj bi jaz očistil drog frankfurterskih madežev ter ga prepleskal belo, kakor pač zgledajo vsi držaji šolskih zastav.

Zastava je v nezaklenjenem zaboju, zložena na dvoje ter shranjena na omari v pisarni šolskega upravitelja. Pisarno snaži ter pospravlja dekanu znana in molčeča postrežnica.

Koj sem bil z vso dušo za pleskanje in odločen, da naložim na svoje rame del odgovornosti za slučaj, da bi zašla hvalevredna nakana predčasno v javnost in bi razljutena trška gospoda iskala krivca.

Zasnovani načrt z neopaženim odnosom, prebarvanjem in zopetno postavitvijo zaboja na običajno mesto je uspel brez najmanjše ovire.

Drog sem celo emajliral, da se je svetil. S sulice zastave sem snel svi-lena traka v nemških barvah s trdnim sklepom, da ju po srečno prestani

blagoslovitvi z g. dekanom vrneva vrhovnemu vodstvu »Schulvereina« z zahvalo, da sta že opravila svoj namen v Marenbergu in ju naj uporabi društvo še kje drugod.

Blagoslovitev in bridko razočaranje

Škof je bil deležen l. 1914. v Marenbergu prisrčnega in za trg veličastnega sprejema. Vidno vzradoščen radi številnega zastopstva vseh slojev, je obljubil med smehljanjem g. župana občinskim in šolskim odbornikom, da bo izvršil blagoslovitev pred skušnjo otrok, ki je bila bolj pozno popoldne.

Kmalu po slovesnem vходу v župno cerkev je prinesel cerkovnik zabojo z zastavo pred glavni oltar. Vzel je na dva dela zloženo zastavo iz škatle ter staknil skupaj razpolovljena dela droga. Pristopila je botra gospa županova ter učiteljstvo z duhovniki iz dekanije.

Vladika si je ogledal zastavo površno, naslovil na mladino par besed in jo blagoslovil.

Odposlancev, ki so prosili malo poprej škofa blagoslovitve, ni bilo v cerkvi. Botra ni bila najbrž poučena, kako bi morala biti pravzaprav opremljena zastava; učiteljstvo pa je zrlo v mladinsko bandero začudeno ter preplašeno, kakor bi bilo pravkar priča največjemu čudežu — — — G. dekan in jaz sva preživljala trenutke presneto neprijetnih občutkov, če bo kdo dvignil ugovor, ker je prejela šolska zastava blagoslov v novi ter za cerkev in mladino edino prikladni in dostojni preobleki.

Živa duša se ni zganila, da bi oporekala ali vsaj zagodrnjala ali očitno odšla izpred oltarja.

Vse one, kateri so videli od blizu, da gre naenkrat za čisto običajno zastavo, je priklepala k miru ter redu navzočnost škofa in popolna negotovost, kako, kedaj in zakaj se je zgodila tolika sprememba z zastavo, prej tako kričeče nališpano z nemškimi znaki.

Hvala Bogu, da ni bilo pred oltarjem župana in ne odposlanstva, kateremu je načeloval! Ti gospodje so si že bili svesti popolne zmage nad dekanom tedaj, ko jim je obljubil škof blagoslovitev pri sprejemu. Za cerkev in izpraševanje mladine jim nikakor ni bilo. Komaj je prestopil nadpastir cerkveni prag, so se zbrali v najlepši trški gostilni. Tamkaj je bila pripravljena slavnostna večerja za proslavo zmage. Odslej se nemška zastava ne bo več skrivala v zaboju na omari šolske pisarne, ampak se bo ponašala s častnim mestom nekje ob strani velikega oltarja.

Gostilniško rajanje najbolj izbrane trške gospode je bilo presneto kratko. Kakor hitro je minila skušnja otrok, je planilo iz svetišča učiteljstvo. Na svežem zraku so si nastavljenci »Schulvereina« toliko opomogli, da so stekli k zbranim trškim očetom in jim zaupali čudežno pretvorbo šolske zastave v belo barvo brez nemških trakov. Škof je blagoslovil zastavo na čisto belem drogu, s slikama sv. Alojzija ter Bonifacija in o kaki frankfurterski pentlji in trakih ni bilo niti sledi!

Trška frakerija je bila iznenadena ter presenečena v toliki meri, da ni navalila na po njenih pojmih onečaščno zastavo, pač pa je poslala po njo šolskega slugo.

Zastava se po pregledu v krčmi ni več vrnila v cerkev. Odbor, ki je prosil za blagoslovitev, se niti drugi dan po birmi ni oglasil pri škofu. Nadpastir se je odpeljal iz Marenberga najboljše volje na sosedni Remšnik.

Na Remšniku je bil stari g. dekan tako razigran, da ga je vprašal prevzvišeni, zakaj se neprestano smehlja. Stari se je dobro odrezal:

»Ekscelenca, sami ste se prepričali, kako lepo in pristrčno je izpadel Vaš obisk po vseh župnijah meni zaupane dekanije. Najlepše je bilo v Marenbergu. Dober dan Vašega bivanja v sredini marenberskega trga bodo pomnili Nemci in luterani!«

*

Na Remšnik je prispela na dan birme vest, da je bil umorjen v Sarajevu s soprogo avstrijski prestolonaslednik Ferdinand. Blagopokojni vladika je pri mizi prerokoval, da bo sledila krvavemu dejanju vojna, kar se je tudi zgodilo v najkrajšem času.

Pisec opisanega doživljaja je moral prvi mobilizacijski dan k vojakom in med prvimi na gališko fronto. V dobi divjanja svetovne morije sem pozabil na marenberško šolsko zastavo. Šele po prevratu sem se še enkrat v življenju sestal z dobrim dušnim pastirjem iz Marenberga. Pri obujanju starih spominov je nanesel pogovor tudi na svoječasno preobleko šolske zastave. G. dekan mi je zatrdil, da je ni več videl, odkar jo je bil blagoslovil škof ob priliki birme. Tržani so bili prepričani, da je pustil on na nepojasnen način odstraniti nemške barve z droga in frankfurterska traka. Niso se maščevali med vojno nad njim, ker jim je že bil najbrž prestar. Njih maščevalnost se je razlila na tolikere nedolžne, ki so morali okušati radi podlega nemškega ovaduštva bič vojaških zaporov in ječ v Mariboru in Gradcu.

*

Minister dr. Miha Krek

Slika nam kaže ministra Kreka na enem izmed slovenskih taborov.

Dr. Miha Krek, mladi sodelavec dr. Antona Korošca, je po poklicu advokat v Ljubljani. Rodil se je leta 1897. v Bohinju in je torej pravkar izpolnil štirideset let. Odlikuje ga kranjska odločnost in marljivost, prava slovenska domačnost in velik govorniški dar. V teh letih, kar je minister, je prehodil malone vse slovenske kraje in govoril na vseh pomembnejših prireditvah.

*

Mati

Povestica

Hribernica je imela sina Pepeta, ki je z odliko končal osmi razred gimnazije ter opravil veliko maturo. »Kam zdaj?« to je bilo hudo vprašanje. Njegova mati, ki je bila vdova kočarica, je s strahom čakala na njegovo besedo. Osem let je skrbela in hranila vsak dinar zanj, osem let je premolila, da bi le Pepetu pomagala. Rada je vse storila, saj je samo za sina živela. Na dnu srca pa ji je telo tudi upanje: morda pa postane duhovnik... Ali Pepe ni zinil ne besede o tem, kam misli. Šele na koncu počitnic je dejal nekega dne malo plaho:

»Mati, kam naj se obrnem?«

»Pepe,« je dejala ženica, »zaradi mene si izberi poklic katerikoli — le eno hočem: srečen moraš biti.«

»To bi bila seveda glavna reč, mati,« je odgovoril sin, potem pa je bruhnul na dan:

»Mati, zdravnik bi rad postal.«

»Prav!« je rekla, čeprav jo je spreletelo bridko; »toda priden moraš ostati in krščanski, potem boš srečen, drugače ne! Jaz bom slej ko prej molila zate in če bom kak dinar mogla prihraniti, ga bom zate.«

Poln dobrih sklepov je šel Pepe v Zagreb študirat. Nekaj časa se je dobro držal. Potem pa je prišel v slabo družčino, trden še ni bil dovolj, jel je omahovati in čez pol leta je zašel že tako daleč, da je s svojimi tovariši podpisal izjavo, da izstopa iz cerkve.

Njegova mati ničesar ni slutila. Nekega dne pa je dobila pismo, ki ga ji je napisala neznana roka in ji sporočila, da je s sinom slaba.

Ali je Pepe bolan ali kaj? V pismu ni stalo nič jasnega. Mati pa je kratko in malo povezala culo ter se odpeljala v Zagreb.

Pepe je stanoval pri gospodinji, ki je bila sicer poštena, toda preveč pohlevna. Ko je ta zagledala tujo žensko in izvedela, da je to mati nje-nega študenta, se je na moč prestrašila in ni hotela z besedo na dan. Hribernica pa je silila in silila in nazadnje je izvedela vso resnico. Vsa je vztrepetala in prebledela, tako da je gospodinja menila, zdaj pa zdaj se bo zrušila. Sočutno ji je dejala:

»Sedite vendar — nate, vzemite! Slabo vam je.«

»Ne,« je odgovorila mati zamolklo, »mi je že bolje. Zdaj moram takoj spet domov.«

»Ali ne boste na Pepeta počakali?«

»Ne! Moram domov!«

»Kaj mu naj povem?«

»Nič, nič! Zbogom!«

Pri teh besedah se je opotekla po stopnicah in odhitela.

Ko je prišel študent zvečer domov in mu je gospodinja vse povedala, ga je nekaj prijelo okoli srca. Še vedno je upal, da se bo mati vrnila in ga pošteno okregala. Pa je ni bilo.

Preživel je nekaj nemirnih dni. Tedaj — bilo je v petek zjutraj — je prinesel pismonoša brzojav od doma:

»Mati umrla; pridi takoj!«

Pepe je bil ves iz sebe. Ko da je brez pameti, je strmel v papir, potem je zahropel od bridke bolečine:

»Jaz sem jo umoril... jaz... dobro, ljubo mamico!«

Domov, domov! Še enkrat da jo vidi, še enkrat da se razjoče na njenem srcu — in za odpuščanje da jo prosi!

Mrak je že bil, ko se je bližal domači hišici. Čim bliže je bil, tem težje je šel.

Potem je došel.

V hiši je bilo temno, le v materini kamrici je bila luč. Tam leži na odru... Odprl je in obstal kakor ukovan: za mizo je sedela mati, živa in zdrava, in je brala iz stare knjige. Planil je k nji, jo prijel za roko in se ji zagledal v oči: bile so kakor ugasle, obraz bel ko zid, roke mrzle ko led.

»Mati, mati, saj ste živi!« je zavpil.

Žalostno je odkimala.

»Mati, saj ste živi! Pa so mi brzojavili, da ste umrli.«

»Jaz sem ti brzojavila,« je rekla zamolklo.

»Vi?... Saj ste vendar živi!«

»Ne, mrtva sem,« je dejala bridko. »Pepe, ti si zame mrtev, jaz pa sem zate mrtva... Pepe, nate sem vedno mislila in si želela le to, da bi bila midva skupaj. Zdaj sva se ločila in ti si izgubljen zame na vse večne čase. Pepe, zate sem mrtva.«

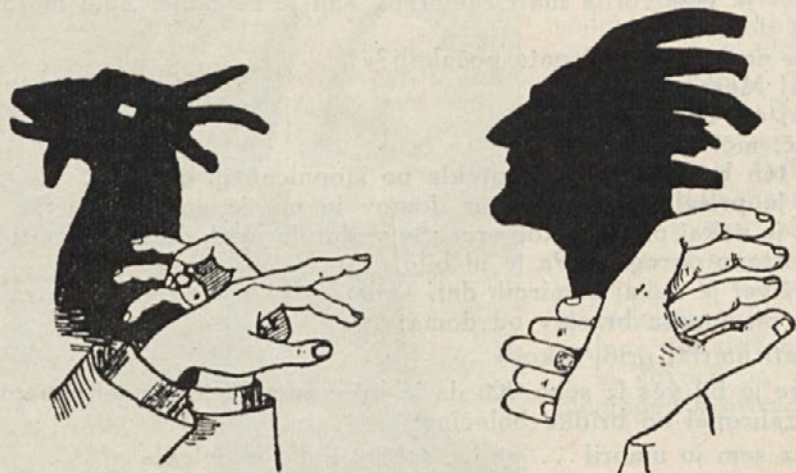
Tedaj je padel na kolena, glavo ji je skrtil v krilo in na glas zaihtel.

»Mati,« je dejal čez nekaj časa, »ne smete biti mrtvi! In na večno ne smeva biti ločena. Odpustite, mati! O, saj sem sprevidel, kako sem bil slep in grd! Saj nosim vero, ki ste mi jo vi usadili, še v svojem srcu in nikoli je ne bom pozabil.«

»Tedaj te le nisem zastonj klicala?« je dejala in oči so se ji zasvetile. Nagnila se je k sinu in od veselja so ji prišle solze.

Drugi dan je šel Pepe k župniku; dolgo sta se menila. Ko se je vrnil v Zagreb, je bil ves drug. Danes je spoštovan zdravnik na Štajerskem nekje in mamica živi še pri njem.

Ali znate?

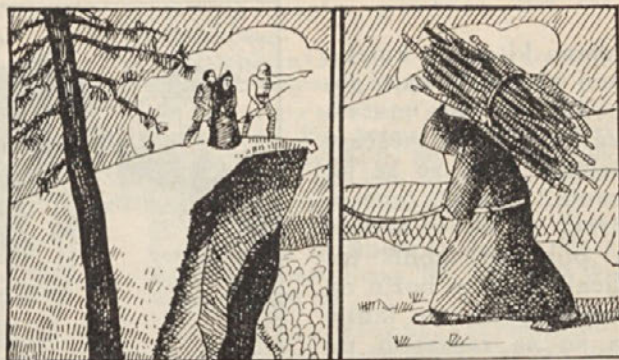

Rusticius:

Čudovito potovanje Martinca iz Podloma

»Ko so dospeli na strmo čer, so zopet jeli siliti vanj z vprašanji. Razumel je, da hočejo zvedeti za pot v Bavarsko deželo. On pa — Bavarec je bil — ni hotel izdati svoje domo-

vine! Obrnil se je proč in molčal. Zelo so se razsrdili. Naložili so mu na šibka ramena veliko butaro dračja in ga odvedli nazaj.«

»Končno so ga vrgli na grmado, ki si jo je moral sam nanositi in jo zažgali. Tako je blagi samotar žalostno

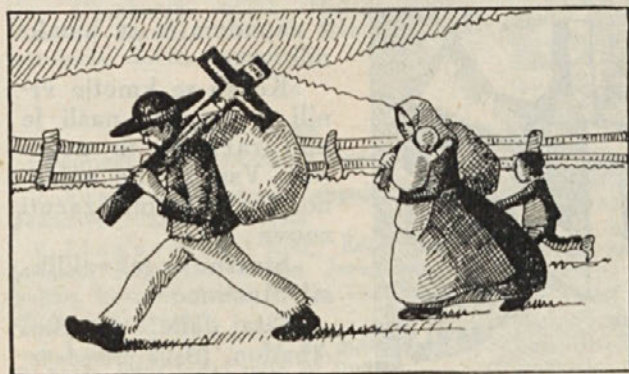
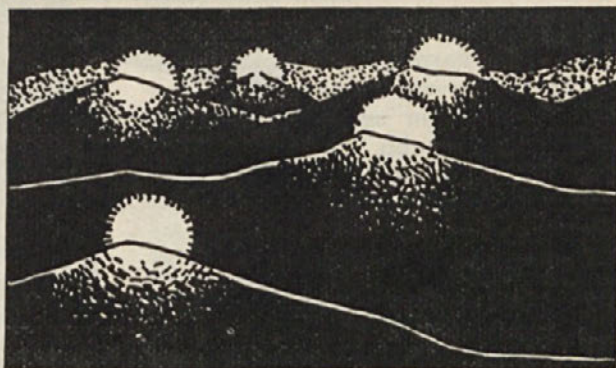
umrl. Tudi njegovo kočo so zažgali in upostošili njegov vrtniček...«

»Grozno!« je dejal Martinec.

»Prav zares! Pa... obrni nekaj listov...!«

Ubogal je in preskočil nekaj listov.

»Zagoreli so kresovi po gorah in oznanili

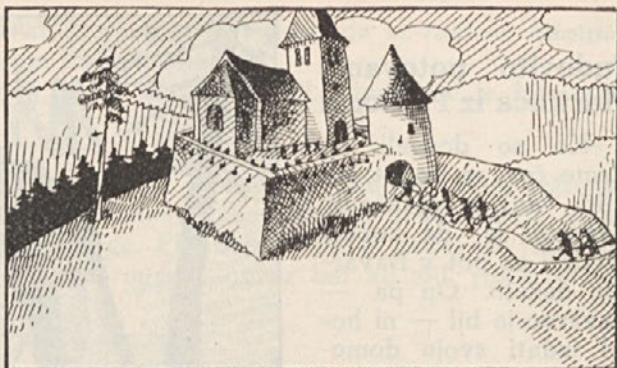

grozno novico, da je Turek v deželi.«

»Vsakdo je hitel, kolikor je mogel, da bi prišel čimpreje na varno. Očetje so pospravljali skromno imetje in ga vezali v cule, matere so vzele otroke in potem so bežali...«

»Na hribčku je stala cerkvena z močnim ob-

zidjem, ki so ga kmetje sami postavili, kajti gospoda jih ni marala vzeti v grad in meščani utrjenih mest so se jih branili. Starčki, žene in otroci so šli v cerkev in pobožno molili ter klicali Mamko božjo na pomoč. Možje in fantje pa so se razvrstili po

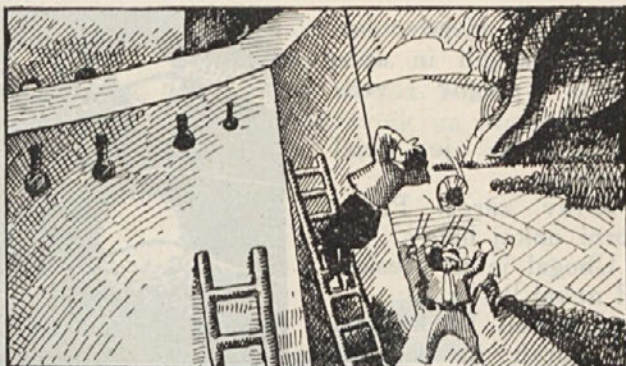

obzidju in se pripravili za boj...«

»Že so pridrveli krvoločni Turki na iskrih konjčih. ‚Allah, Allah...!‘ se je razlegalo do neba...«

»Vrgli so se na vas in oplenili, kar se je dalo. Veliko niso našli, ker so kmetje večino

spravili na varno. Zato so iz maščevanja vas zažgali. Črn dim se je dvigal proti nebu. V onemogli jezi so jeli divjaki oblegati utrjeno cerkvico. Toda naleteli so na silen odpor. Kmetje so se branili kot levi. Turki so bili odbiti. Zato so nehali

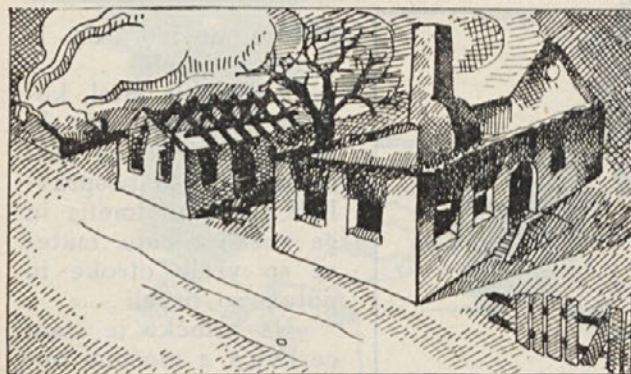

z napadom in se umaknili...«

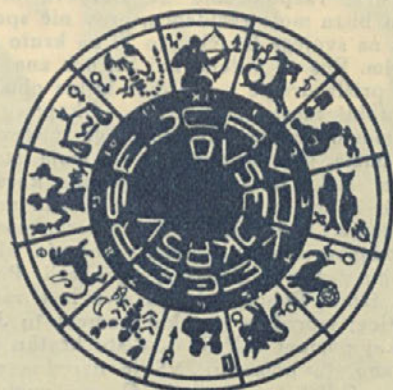
»Ko so se kmetje vrnili v vas, so našli le kup razvalin in pogořišč. Vse je bilo uničeno. Treba je bilo začeti znova...!«

»Strašno!« je vzkliknil Martinec.

»Čitaj dalje!« je rekel Abadon. (Dalje prihodnjič)

Preroška tabela
(B. Krečič, Maribor)

Na božji njivi...
(Boruška Krečič, Maribor)

Rešitev je poslati do 15. oktobra na naslov: Ugankarski striček »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 1. Dva, ki bosta izžrebana, dobita nagrado!

Rešitev ugank

v septemberski številki »Našega doma«

1. **Vladar sveta:** Zaupajmo, Srce Jezusovo čuva nad svetom.

2. **Zlogovnica:** Kjer, Eros, zobje, bolezen, Bohinjčan, livada, Jeruzalem, zibeljka, kozarec, tesar, česen. — Kjer zob oboli, jezik oteče.

3. **Lepi kraji:** Ta ni možak, ta ni za rabo, kdor videl tujih ni ljudi.

4. **Račun:** Mehikanec.

5. **Spominska plošča:** Naš čas zahteva mož.

6. **Dopolnilnica:** Radenci, tramvaj, Abraham, smaragd, Beograd, Barbara.

Prav so rešili: Pečnik Angela (6), Franc Sodja (6), Anton Cesar (6), Jožef Mlakar (6), Jožef Sodja (6), Jug Franjo (6), Jože Makoter (6), Jože Novak (6), Pezdir (6), Makovec (6), Metka Rojec (6), Fefa iz St. Jurija (5), Marjanka Blumer (6), Mari-borski firbeci (6), Bizjak Marjan (1), Maks Roth (1), Vivat Hinko (6), Slik Oto (6), Veber Emerik (6).

Izžrebana sta bila: Metka Rojec, učit. abitur., Loški potok, Dravska banovina; Genofeva Fanelj, pos. hčerka, Sv. Jurij v Slov. goricah.

Mojim ugankarjem. Kaj ne, gromozansko ste radovedni, kaj Vam bo spet starina Striček povedal. Najbolj seveda stresa sitnost ona le Fefa. Sicer se Fefe in njene sitnosti prav nič ne bojim. Ko na pr. začne moja stara stresati sitnost, ji pokažem hrbet, in če še to ne zadostuje, ji v žepu pokažem figo, pa je v hipu — mirna Bosna. Seveda, kdor zna, pa zna! Torej, kaj Vam naj povem? — Starina Striček se je potepal zadnje tedne po taborih. Na razne kraje sem bil povabljen, od raznih Mick, Ančk, Anic, Tončk in kaj vem še, kakšna odlična imena so v mojem registru. Tri dolge noči sem tuhtal, kako bi vsem ugodil in se nikomur ne zameril. Saj veste menda prav vsi, kaj je zamera pri nežnem ženskem spolu. Cisto gotovo bi me djale iz kože, ali pa me obsule z očitki, morda bi katera celo kuhala rilec, kar bi me iz srca bolelo, zato sem sklenil, da bom šel na tabore incognito. Ali veste, kaj se to pravi: incognito? To se pravi, potoval sem tajno in preoblečen. Svojo sivo brado, na katero sem ponosen bolj kot na milijonsko dedščino, katero bom dobil, ko se vrne očka Zreb iz Lune, sem dal frizerju, da jo predela v najmodernejšo obliko. Brez brade, brez katere si pač Ugank. strička ne morete predstavljati, in brez moje častitljive pleše, katero je čudovito pomladil zadnji dež, sem šel na potovanje. Kot fant od fare sem obiskoval tabore po slovenski domovini ter se veselil z našo ljubo mladino. Moji ugankarji, zlasti ugankarice pa so čakale na Ugankarskega strička. Gledale so, odkod se bo prikazala siva in častitljiva brada in kdaj se bo zasvetila moja pleša. Ej, Striček se zna pretvoriti, kadar treba! Tik za petami raznih Ančk in Mick se je Striček sukal ter užival nad pričakovanjem in slednjič nad razočaranjem, ko niso pričakale Strička. Zelene od jeze so pihale in zmerjale Strička, ki pa se je navihano

muzal in strgal korenček. — Še bolj pa je Striček užival, ko je opazoval zelene obraze raznih gospodov »nacekov«, katerim uspeli tabori niso šli v račun. Zelo sem bil v skrbeh, če bi kateremu počil žolč. Pomiril sem se, ko sem videl rešilni avto, ki je bil pripravljen za take slučaje. »Vi, gospod, koliko pa je vseh ljudi,« me je v Ptuj vprašala radovedna gospodična. »Če bi bil to tabor, ki je blizu »Jutra« in »Slov. Naroda«, bi jih naštel najmanj 24 tisoč... sem ji uslužno pojasnil. »No, potem nas je pa najmanj 12 tisoč,« je strokovnjaško ugotovila gospodična, brhko se mi nasmehnila in mi izročila šopek rdečih nageljnov, zelenega rožmarina in roženkravta. Ej, kako se je Striček postavljal s šopkom in onegavi Ivan je ljubosumno gledal šopek ter najbrž smatral to odlikovanje Stričkove osebnosti za kruto žaljenje svoje visokosti. — No, sedaj so tabori za nami! Hvala Bogu! Prav te dni sem ugotovil, da vlada vključ dežju v mojem žepu strašanska suša. Ni plenka in cvenka, ne kaže drugega, kakor da v najbližnji bodočnosti napovem konkurz. — Fefa iz Št. Jurja: Radovedna pa si, radovedna. Kaj, ali si res tako naivna, da verjameš, da se je Striček od solz zjokal, ko je dobil tvoje pismo? Se daleč ne! Moja stara je strgala hren, zato so vrele

pekoče solze po moji stari bradi in močile Tvoje belo pisemce. Na Tvoje opravičilo pa prav nič ne dam. Da se nisi ob slavnostnem razpoloženju na Betnavi, ki je tako blizu moje rezidence, prav nič spomnila na svojega Strička, to Ti pa kruto zamerim. Boš že videla, kaj Striček zna. Ko boš prišla drugič v Maribor in me obiskala, dobiš mesto nageljčkov — koprive — in mesto mojega slavnostnega nagovora bo imela glavno besedo — moja stara. Torej, sedaj pa le pokaži, koliko korajže imaš! Sedaj bi kazalo, da zaključim svoja izvajanja. Toda, da ne bo zamere, moram še odgovoriti na nekatera vprašanja, ki so mi jih zastavili nekateri ugankarji. Petru tam izpod Pohorja delajo sive lase razne kratice; izprašuje me, kaj pomeni JNS in kaj pomeni OJNS. — Cisto kratko povedano, to pomeni: JNS je narodna sramota; OJNS pa pomeni: O — junci — norci — smeti! Nadalje me sprašuje Ivan iz Savinjske doline, kaj je to nenapadanje. Viš, ljubi Ivan, nenapadanje pomeni, da me lahko lopne moja stara z loparjem po glavi, jaz pa je ne smem. Ali z drugimi besedami: Rdeči razbojniki lahko brez skrbi napadajo mirne ljudi, mirni ljudje pa se ne smejo braniti. — Pika! Vsem ugankarjem in ljubim ugankaricam prische ugankarske pozdrave!

VSAK

SLOVENSKI GOSPODAR
ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE
EDINO LE PRI

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

ZAVARUJE: POŽAR — VLOM — NEZGODE
KASKO — JAMSTVO — STEKLO
ZVONOVE — ŽIVLJENJE
KARITAS

Podruž. Celje: Palača Ljudske posojilnice

Glavno zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari

Izdaja Konzorcij »Našega doma«. — Urejuje in predstavlja lastnika Mirko Geratič. — Tiska »Tiskarna sv. Cirila«, predstavnik Albin Hrovatin. — Vsi v Mariboru.